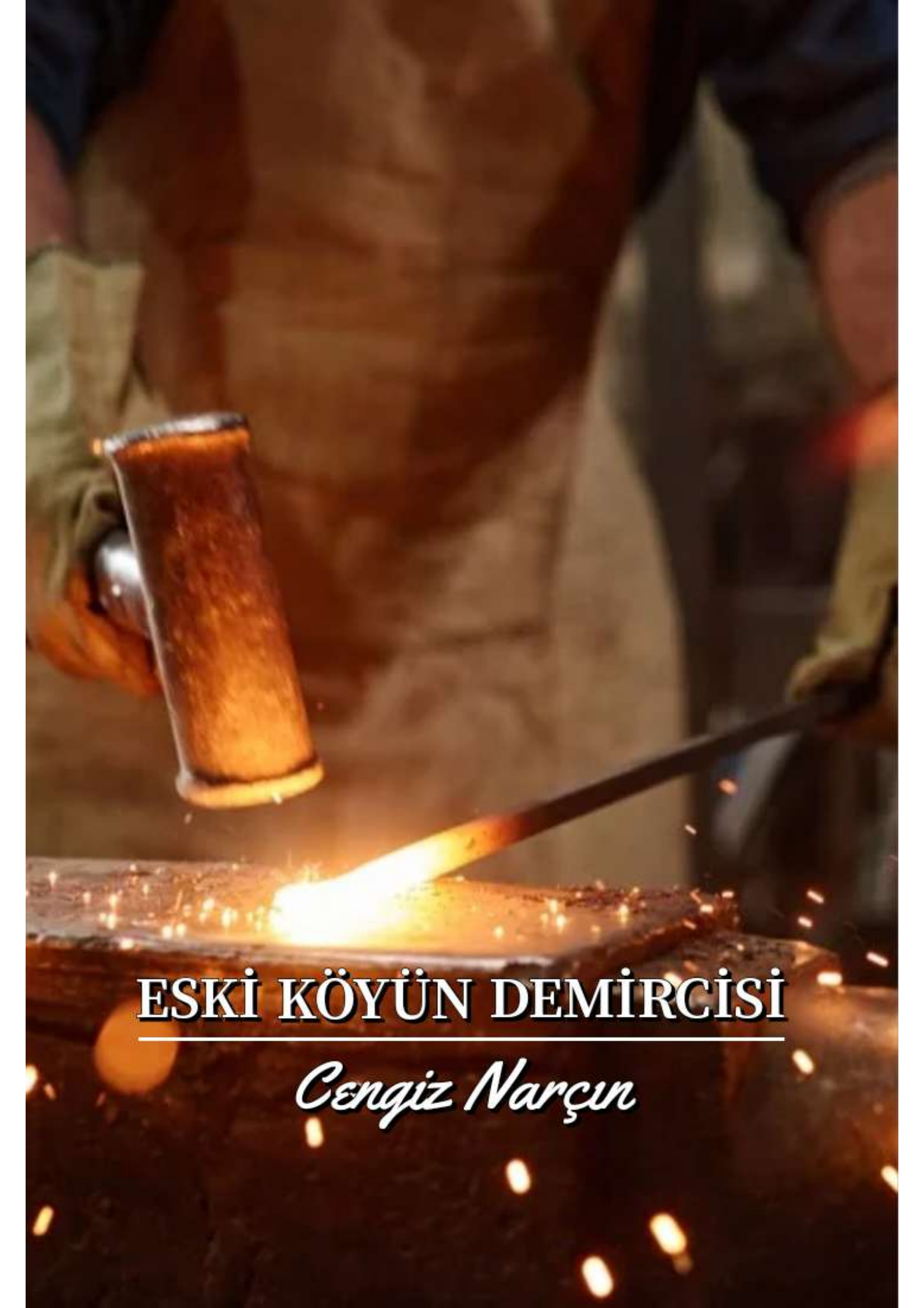

ESKİ KÖYÜN DEMİRCİSİ

Cengiz Narçın

ESKİ KÖYÜN DEMİRCİSİ

Soğuk. Zemheri kapıda. Sular bile artık çeliğe çalmış. Isınmak için büzüle hopluya zıplaya hazırladığım kumanyamı hasır sepete koyduktan sonra evden çıkmadan feri geçti geçecek kuzine sobaya yöneldim. Soba sönmeye yüz tutmuş lakin boruları hala sıcak. Soğuktan kırmızıya dönmüş ellerimi borularına okşaya okşaya ısıtmaya çalıştım. Hanımım ve torunum sabahın en derin uykusundalar. Onları sıcacık yatakta düşününce azıcık kıskansam da onlar için mutluyum. Onlar mutluysa ben daha da mutluyum. Aslında kahvaltı yapmadan pek çıkmasam da bugün karşı köyden saban almaya gelecekler. Adamlara bugün bitireceğime söz versem de hala en az iki saatlik işim var; yani anlayacağınız bugün erkenciyim. Sobaya iki odun daha atınca montumu giyip kapıya yöneldim. Kapıyı açmamla sabahın zemheri ayazı yüzümü dağladı. Az önce yıkadığım yüzümde son kalan nem kalıntıları direkt buza çaldı. “ Amma soğukmuş ” diye içimden geçirdim. Ayakkabının içi deri değil çelik. Montumun yakalarını kaldırdım. Atkımı yüzümün yarısını gözlerime kadar kaplayacak şekilde boynuma doladım. Sıklaşan nefesimi atkımdan döndürerek yüzümdeki buzlanmaya yüz tutan nemleri sakınleştirmeye çalışıyorum. İstemsizce bir iki kaslarım gerildi arsız soğuğa karşı vücut hacmini küçültmeye çalışıyorum. Hemen dış kapının yanındaki asamı kavrayınca ağacın demire döndüğünü şahit oldum. Hazırım gitmeye...

Soğuk ki ne soğuk. Zemheri tam anlamıyla kendini göstermeye başlamış. Gece boyu tozan ilk karlar bazı yerlerde birikmiş düz yerlerde kıraya çalmış. Sabahın sessizliğini öten horozlar, uzaklardan havlayan köpekler bozuyor. Benim Kocabaş kulubesinden çıkmış zincirlerini şakır tata şakırtada gerilip güne merhaba diyor. Bana bakışından sanki “bu saatte yatağından su mu çıktı?” diye sorduğunu anlıyorum. Ona bir öpücük göndersem de o gerinmekten vücudunu esnetmekten cevap bile verme tenezzülünü göstermiyor. “Eşek” diye içimden geçirip itin haline gülümsüyorum. Gideceğimi anlamış olmalı ki “hadi gitte uykuma kaldığım yerden devam edeyim” der gibi. Zaten acelem var bir elimde asam diğerinde kumanya koyduğum hasır çantam avlu kapısına yöneldim. Gıcırdayarak açılan demir kapının üst mandalını yavaşça kimse duymasın diye kapattım. Şu kapıyı da bir yağlamadım diye içimden geçirdim. Terzi kendi söküğünü dikemezmiş ya o bağlamda...

Demirciyim. Adım Hikmet. Bitlis'in Hizan"a bağlı Tağ köyündenim. Köyümüz yaklaşık sekiz yıl önce eski yerinden kaldırılıp buraya taşındı. Köy taşındı da benim yüreğim eski köyümüzde kaldı. Ben de herşeye, herkese inat demirci dükkanımı buraya taşımadım. Evim yeniköy de dükkanım ise eski köyde. Yeni köy ile eski köyün arası yaklaşık altı kilometre. Bizim buralar plato. Dağı tepesi bol yerlerdir. Buralarda öyle Konya ovası gibi düzlük bulamazsın. Yolları kıvrım kıvrım bir aşağı iner sonra yukarı çıkarsın. Sonrasında tekrar aşağı yukarı yan yan gidersin. Kırac boz topraktır. Ağacı ,ormanı az;taşı ,tozu,akrebi bol olur.Çiçekten çok çakır dikenleri ile doludur. Eski köye giden yol stabilize yoldur. Yağmur yağdı mı çamuru çayrağı sevecendir yapışır üstüne basanı geri bırakmak istemez. Ben bilirim basacağım yeri. Dile kolay sekiz yıldır gide gele her taşı,çukuru ezberledim artık. Köy sessizliğin göbeğinde. Köye de köy dediğimi bakmayın mezra deseniz de olur. Hepsisi topu topu on dört hane. Artık kırsalda genç mi kaldı? İpini koparan şehre göçtü. Bok var sanki... Terk ettiler yerlerini hanelerini. Topraklarından koptular. Toprağından kopan yaşar mı heç? Ölür. Benim aklım almıyor buna. Kurban olam ben buraların taşına toprağına. Temiz hava bol gıda.Hani pek bol demeyelim de en azından organik, has gıda... Çekilir mi o şehrin hengamesi,patırtısı gürültüsü? Güncellikler içinde savrulan şehrin insanları.Buralar öyle mi? Buralar mis. Sakin. Huzurlu.Karışanın ,görüşenin yok.Gürültü patırtı yok. Giydiğimizle,

görünüşümüze bizi hor bakan yok. şu manzaraya bak;heryer dağ tepe,hem de sıra sıra. Aşağıda akan çay. Kıvrım kıvrım yol. Cami hoparlörünün gıcırıtlı sesini duyunca bir an kendime gelir gibi oldum.Hoca sabah ezanını okumaya başlamıştı. “ Aziz Allah ya resulallah” diye mırıldanınca, ağzımdan çıkan nefesimin buharı gözüme kaçtı. “Ne soğuk ya”. Yok şehir öyle burası böyle diyordun.Al işte kışın donuyor diye içimden geçirince yine atkımın altına bir tebessüm geldi. şehirdekilerde üşüyordur.” Oranın soğuğu burdan farklı mıdır ?” dedim. Tabi oradakiler şimdi kış kışa mis gibi kaloriferli otobüslerde dolmuşlarda hele varsa şahsi araçlarında gidiyorlardır. Senin gibi böyle tabanvay değillerdir diye düşündüm. Ya arkadaş hakkettende bugün bir başka soğuk. Beygir gibi titreyerek bir kışnedim. Gevşeyen kaşlarını tekrardan bir gerdim. Aslında şu kaslarını germeyip kendimi soğunun akışına bıraksam biliyorum bu kadar üşümem de; ne mümkün?

Ben köyden çıkmadan hoca ezanı seri şekilde okuyup bitirince anladım ki hocada üşümüş,sıcak yatağın hayaliyle koşmaca gidiyor. Zaten cemat olarak varsa Hacı Osman vardır.Soğuk diye o da gelmediyse hocaya gamet getirecek kimse de yoktur. O da bir an önce namazını kılar gider evine.

Bizim buralarda kışın yapacak pek şey yoktur. Hayvanı, malı olanlar günde belirli periyotlarda onların bakımını sağımını yaparlar,sonrasında sobanın başında akşam ise sabahı,sabahsa akşamı beklerler. En büyük yaren televizyondur. Zaten televizyon icat olalı artık insanlar doğru dürüst birbirlerine bile gelip gitmez oldular. Hepsi akraba hısımlar. Köy halkı kışını kaldırıp gitmektense sosyal medyada daha çok buluşup konuşur oldu. Köyden,bizim köyden bahsediyorum a. Başka bir yerden değil. Dip dibe olan evlerden, elli küsur kelle bizim köyden. Ben alışamadım. Ne televizyonu ne de telefonu. Sosyal medya,o da neymiş? Demirciyim ya demirciye yakışır takoz gibi eski tuşlu telefonum neyime yetmiyor muş? Ben sevmem öyle başımı öne eğmeyi. Benim başım her daim dik olmalı. Seyretmeliyim alemini. Koklamalıyım. Duymalıyım. Görmeliyim değişenleri. Hissetmeliyim rüzgarı, yeli. Seyrettiğim sanal değil gerçekte olmalı. O yüzden millet seyreder sanalı ben seyrederim milleti. Bilmezler ki onlar öldürmüş kendilerini gezerler sanalda ben ise dipdiri gözlerim canları. Canlarda ararım cananları.

Hızlı mı çıktım ne? Herhalde soğuk nefesimi kesti. Hareket edince vücudum ısınsa da açıkta kalan uzullarım dona kesti. Tepeye ulaştım ulaşacağım. Nefeslenmek için durup köye kuş bakış bakınca sokakta imamdaki başka bir mahlukatı canlı yok. İmam da koşmaca eve gidiyor. Tek katlı,tek tip köy evlerinin bacalarından çıkan dumanlar yukarlarda karışıp el birlik vadiye doğru yayılıyor. Karşı dağlardan tan kırmızısı gitgide turuncu sarı gün ağarmasına dönüyor. Yüksek dağların kıvrımlarında biriken karlar gelin duvağına dönmüş,alacalı bulacalı ne de hoş gözüküyor. Ortalık aydınlandıkça bozkır dağlarının kıvrımlarında gölge oyunları raks ediyor. Ne güzel manzara diye düşündüm. İnsan bakmaya kıyamıyor. Hele bir de acelem ve bu soğuk olmasa...

Yıllardır bu kar tufan basmadığı sürece gider gelirim. Yalnızım. şükür bugüne kadar kurt, domuz canımı kassteden bir vaka ile karşılaşmadım. Yalnızsan insanın en büyük yareni kendisi oluyor. Kendin sorup kendin cevaplıyorsun. Deliler gibi kendi kendine koşuyorsun. Bu çoğu zaman içten, duygu yoğunluğu fazla oldumu da bazen dıştan. Ben genelde çok sinirli olursam küfürü dıştan etmeyi severim. İçten konuşur dıştan kavga ederim. Bilirim kendi kendimeyim ama ağzımdan çıkan kulağım da duydu mu sanki daha bir etkili oluyor. Özellikle hatayı kendimde bulup kendi kendime gayarladığım zamanlar genelde hep mırıldanırm. şimdi olduğu gibi. Niye adama o koduğum sabanın pulluğunu bugün vereceğim dedim ki? Söz senettir. İşte saçma sapan söz verirsene böyle sabahın köründe götün dona dona yollara düşersin. “ Senin kafanı sıçayım” diye mırıldandım. Millet ne güzel sıcacık yatağında götünde pireler uçuşuyor. Ben ise sabahın ayazında taban tepiyorum. E akılsız

başın cezasını ayaklar çekermiş. Ne kadar doğru bir laf. Yoksa sabah çocuklarla kahvaltımı yapar,mis gibi tavşan kanı çayımı içer midem dolu içim ısınık,hanımın hayır dualarının eşliğinde yola koyulurum. Böyle evden kaçır gibi değil. Neyse yapacak bir şey yok. Aslında sabanı çoktan bitirirdim de dikkatsiz yanlış bir kaynak işin uzamasına neden oldu. Tam bitirdim derken iş başa döndü hemde iş büyüdü. E yapacak bişey yok. Olanla ölene çare olmuyormuş.

Bayırı çıktım,inişe geçtim. İniş kolaydı. Artık üşümüyorum da. Tekrar yokuşa sardım. Son iniş. Tekrar yokuş. Sonrası kıvrıla kıvrıla düz. Artık hep düz sayılır. Sıra sıra tepenin ortası sayılacak konumda yol kıvrıla kıvrıla dümdüz gidiyor. Hani deveye sormuşlar “yokuş mu yoksa iniş mi?” diye. Deve ne demiş” ne yokuş,ne iniş göremediniz mi kahbe düzü” demiş. Düz yolda insan kendini daha bir iyi ayar veriyor. Hızlandım. Ara sıra burnumdan aşağı kayan atkımı düzeltmenin harici beni engelleyen bir şey yok. Azıcık daha hızlandım. Son tepe'nin kıvrımını dönünce eski köyün camisi süslü minaresi ile karşıdan beni selamladı. Etrafında viraneye dönmüş çatısız, taş duvarları kare dikdörtgen çizen eski köy evleri... Köy taşınırken çatıdaki kereste ve kiremitler yeni köydeki ağıllarda kullanmak için sökülmesinden dolayı evlerin de benim gibi çatısı uçmuş. Köyde tek çatılı yer cami. Tabi Allah'ın evi orası çatısız olur mu? Köyde maddi değeri olan herşey yeni köye taşınmasına rağmen bir camiden hiç bir şey alınmadı. Cami tüm ihtişamı ile viraneliğin ortasında süslü minaresi ile dimdik ayakta.

Her zaman eski köyüme bakmayı doyamamışımdır. Bu tepe dönemeci benim için adeta kutsaldır. Buraya geldiğimde adrelenenim yükselir mutlak bir durur doya doya seyrederim. Dönerken de aynen,durur geriye döner sanki son kez görecekmişim gibi bir hisle bir bakar sonra yoluma devam ederim. Tepenin ucuna doğru kayan köy yerleşim alanı benim için kutsaldır. Bakmaya doyamadığım dır. Bugün acelem var seyri şahaneyi kısa kesiyor yola koyuluyorum.

Köye yaklaştıkça ezberimdeki evlerin duvarlarındaki taş,duvar şekilleri daha bir belirginleşiyor. Herşey aynı. Her şey yerli yerinde. Güneş bir el yukarı çıkarken ben çocukluğumun köyüne vardım. Ona her yaklaşımda geçmişin hayaletleri kendini göstermeye başladı. Ahmet ile kavga edip kafasını deldiğim sokak,çocuklarla oyunlar oynadığımız köy meydanı, çatısı olmayan ama hala belirli belirsiz duvarında bakkal yazan Metin'in bakkal dükkanı, her daim köyün ihtiyaçlarının pinekleyip hoşbeş ettikleri Hasan Hüseyin'in kahvesinden arda kalanlar, yıkık duvarlar,uzayan otlar sağa sola serpilmiş teneke kalıntıları... Bunların hepsi anı dolu. Hatıra dolu. Hele hele o üç odalı ilkokulumuz yok mu? Dedem,babam,ben ve oğlum um mezun olduğu o okul. Yerdeki beton kalıntıları,eski çeşme, bayrak direğinin on beş santimlik çıkıntısı, hemen yanında Atatürk heykelinin üstüne konulduğu mozole kalıntısı. Yıkık duvarlar,kırık kiremitler. Küflü tenekeler. Toprak yığınları. Toza kayıra dönmüş briket parçaları. Viranelerin harman yeri. Olsun. Ben seviyorum onları. Ben onları şimdiki haliyle değil eski haliyle görüyorum. O virane yıkık okuldan çocuk seslerini ben duyabiliyorum. Hemde dedem,babam,ben,oğlum dört nesil hepimiz küçülmüş aynı şekilde oyunlar oynarken. Yıkık çeşmenin akmayan su sesi bana huzur veriyor. Bakkal Metin'in bakkalından elinde gazoz şişesi, etrafındaki yaşdaşlarına göstere göstere ağzını yarıya kadar şişenin ucunu sokarak gazoz içen bıcırcığı ben görebiliyordum. Hemen ardında istediğini alamadığı için annesinin eteğini çekiştirip dünya başına yıkmışçasına ağlayan diğer yumurcağı görüyordum. Otlaktan gelen keçilerin çan seslerini duyabiliyordum. Köpek havlamaları, inek möleri, at kişnemelerini... Benim için bu virane sessizliğin içinde hayat vardı. Hiç bir yaşam belirtisinin olmadığı bu yerde vazgeçemediğim hayaletlerim vardı. O hayaletler benim içimi yakıyordu. Onlar ben, ben ise onlar oluyordum. Hayatım onlarla bir anlam kazanıyordu. Herkes benim kaçık olduğumu düşünse de ben ne olduğumu onlardan

daha iyi biliyordum. Asıl bunlardan vazgeçerek onlar neleri kaybettiklerini bilmiyorlardı. Kafalarını gömdükleri o sanal alemlerinde,şeytan işi televizyonlarda nelerden vazgeçtiklerini bilmiyorlardı. İnsan anılarından geçmişinden nasıl vazgeçebilir ki? Anılar deşmedikçe hiç açığa çıkar mı? Geride kalanları unuttuktan sonra gelecekleri nasıl karşılayabilirsin ki? Kim ne bok yerse yesin. Ben kimseyi gıyabında yargılayıp hüküm vermiyorum. Kimse de benim için tersini yapmasın. Ben başkayım. Ne var bunda? Eğer sevmesem bu farklılığı her gün hele hele bu karda kışta her gün on iki kilometre yürür müyüm? Benim tercihim beni bağlar. Kime ne?

Geldik bizim mekana. Ekmek tekne. Evim. Evim derken gerçekten evim. Yeni köye taşınmadan önce evimizdi. Demirci dükkanım da evin avlusunda hatta evle duvar komşusuydu. Yeni köye evi taşıyıp aradaki duvarları yıkınca on metrelik dükkan oldu bana altmış metre. Üstelik bir odayı da bozmadık içine ıvır zıvırı koyuyorum. Eskiden iki kişinin birbirine sürtünmeden hareket edemediği o küçük dükkan büyüdü kocaman oldu lakin şimdi de benden başka kimse yok. Olsun benim debu durumdan bir şikayetim yok. Rahat rahat gerneşe gerneşe çalışıyorum. Demirci dükkanı işte. En basitinden ne olması gerekiyorsa eski sistem onlar var. Kara kuru,bol demir tozu,artıkları,her yerden kendini gösteren madeni ıvır zıvırlar. Müşteri bekleyen,çapalar,taralar...

İyi demirciyimdir. Namım iyi bilinir bizim buralarda. Ta nerelerden bana gelirler. Zaten öyle olmasa bu terk edilmiş dağın başına kim gelir ki? Her ne yaptırıcaksan,her neye ihtiyacın varsa,adam akıllı birşey istiyorsan üşenmeyecek karşıma geleceksin. Ne istiyorsan dile getirip anlatacaksın,beklediğinden daha iyisini ben sana yapacağım. Sonra gideceksin anlatacaksın beni aleme,alem de gelecek bana “hadi usta” diye. Ustalığın şanıındandır. Bir işi herkes yapar. Lakin bir ustanın yaptığı gibi her ustayım diyen yapamaz. Hele fason o makinalar mümkün değil hiç yapamaz. Tanrı insanları standart mı yaratmış ki sen yapacağın malzemeyi standart yapasın. Misal orak. Erkek orağı başkadır,kadın orağı başka. Ergenin ki başka. Solak olanların ki bambaşka. Fiy orağı başka,buğday orağı başka. Fasoncular bunu bilmez. Ben bilirim. Yaptığımı kişiye özel yaparım. Biri diğerini tutmaz,tutanda ondan başkasını tutmaz. Öyle kimseye başka ustalar gibi kapris falan da yapmam. “Yapan mı? Yaptıran mı?” derler ya... Ne yapan nede yaptıran. Her ikisi de değil. Ne zaman ikisi bir oldu işte o zaman. Benim anlayışımda idiali budur. Dinlerim. Kesmem. Ukalalık yapmam. İsteddiğini anlamaya çalışırım. Tecrübelerimden yararlanarak fikrimi söylerim. Absürt hata varsa karşı çıkarım. Sonuçta neyi kararlaştırılmışsa aynısının bir üstünü yapar önüne koyarım.

Ustalığım tutkumdan gelir. Tutkum zaafımdan. Öylesine iyi iş çıkarırım ki insanlar bu dağın başına gelsinler. Olmazları olur kılarım ki yeterki gelsinler. Az para alırım ki yeter ki gelsinler. Çok çalışır az kazanırım ki yeter ki gelsinler. Gelsinler ki bu virane köyüm daha da viraneye dönmesin. Gelsinler ki mezarlıkta yatanlara iki elham okusunlar. Gelsinler ki kimsesizler camiinde iki rekat namaz kılınsın. Gelsinler ki bacasından duman tüten tek ocak sönmesin. Yeter ki gelsinler.

Yıllar oldu bu kimsesizler viranesinin tek ocak tüttüreni kalalı. Ocakta ocaktır hani. Demirci ocağı. Dumanı az teri,karası bol.Çifter sulu kızgın demir çelik olmaya direndikçe kafasına kara gaddar çekici yiyen. Yılların işkencelerine dayanamayan aşınmış örs.Eskiden çocuklarımin sesinin yankılandığı salon duvarından örs ve çekicin metalik sesinin yankılanması.Kora dönen ateş körüklendikçe tekrar tekrar kızıla dönüşüp parlaması.Yeklik den kaynaklı her zaman sade,sakin değişmeyen ritimdeki demirci sesi. Vuruşum tek sesli.Süslü batı müziği gibi çok sesli değil. Sade Anadolu ritimlerindeki duygu yüklü tek sesli. Tabi bazen çekiş ve örs ün sesine eşlik eden demircinin yani benim türkülerim. Kısa tek

vuruşlara genelde söylenen uzun havalar,bozlaklar. Ciğerimin ta derinlerinden çıkan haykırışlarım. Yalnızlığım. Kimsesizliğim.

Bazen mola verdiğimde iyi bir iş üretmişsem ve de keyfim yerindeyse yaktığım neşeli türküler sessizliğin içindeki geçmişin hayaletlerinden şimdinin börtü böceğinden alkış beklerim. Kendi kendime konuşur “helal” derim. Sevmem aynaları,geliş gidiş de korkutur yansıtmaları. Bir tane ayna parçası yoktur dükkanımda. Aslında gölgemi de istemem;lakin o vazgeçmez benden ben nere o ore. Ani dönüşlerde karşılaştım mı zati şahaneleri ile bazen irkilirim,sanki habersiz biri girmiş arımdan gibi gelir. Alıştım ben bu yekliğe. Bazen Adem (A:S) gibi hissederim kendimi. Cümle alemde tek. Uygarlık ile tek bağlantım tozlar içindeki radio. O da benim gibi tek kanal. TRT türkü kanalı. Sabah akşam o çalar ben oynarım. Benim radyom tavanda asılıdır. Prizin yanına bağlı çivideki fişini sabah sokar akşam çıkarırım. O garibim de tam mesai yapar. Sesi kısılmasın diye öyle bangır bangır çalmam. O da bencileyin alışmıştır bu sessizliğe,uyum sağlamıştır ta derinden derinden sakın sakın çalar. Ne zaman ki çok sevdiğim türkülerden biri çıkar hemen mola verir sahneyi ona bırakırım. Bi haberim geri kalan alemden. İlgilendirmiyor da beni...

_ Selamın Aleyküm Hikmet usta.Kolay gele sesine irkildim. Bir buna alışamadım. Öylesine dalgın,kendi hayal aleminde olurum ki çalışırken çoğu zaman gelenden bir haber olur,aniden verilen masum bir selam,beliren bir siluet ödümü koparmaya yeter. Hele gürültüsü bol bir iş yaparken... Müşteri kapıdan içeri yanıma kadar gelmiş,haliyle ardim da dönük farkına bile varmamışım. Sıçrayarak yeni gelene dönünce adam halime güldü.

_ Aleyküm selam dedim de adam gülmeye devam ediyor.

_ Hikmet usta aklın çıktı,cin görmüşse döndün. Benim Osman. Aşağı köyden.

_ Osman?

_ Kırlar Hamdi'nin oğlu Osman

_ Tamam. Tamam.Tanıdım. Osman kocaman olmuşsun.En son gördüğümde aha şu kadar dın diye göğsüme kadar elimi kaldırdım.

_ Büyüdük be Hikmet amca.

_ Baban ne yapıyor?İyi mi?

_ İyi,iyi.Kışın ne yapılır ki buralarda? Evde. Mal, meşakkat işte...

_ Ocağa yaklaş Osman. Üşümüştündür.

_ Üşümek ne kelime dondum amca.

_ Sen neyle geldin?

_ Motorla amca. Hava ayaza kesmiş.

_ He ya bugün soğuktu. Hayrola?

_ Hayır be amca. Şu saç ayağını getirdim sana.Kırılmış.

_ Bunca soğuğu bunun için mi yedin?

_ Sorma amca. Babam ihmal etmiş sabah bunun yüzünden evde harp çıktı. Bende bir sinir kapıp getirdim.Yoksa annem bunun yerine babamı ateşe koyacak deyince güldük. Espirili samimi genç Osman.Elindeki kırık üçlü saç ayağına bakınca çocuğu acımadan edemedim. Bunun için sen kalk ta aşağı köyden buralara gel. Artık sabah sabah evde nasıl bir gümbürtü koptuysa? İki dakikalık bir iş de; çocuğu sevdim hemen bırakmak istemiyorum.

_ E Osman sen köyde mi yaşıyorsun. Okul mokul yok mu?

_ Var amca. Çukurova üniversitesine gidiyorum.

_ Ne olcen?

_ Veteriner.

_ Baytar.

_ Aynen amca.

_ İyi. Güzel bölüm seçmişsin. Bizim buralarda mal meşakkat çoktur.Her daim sana iş çıkar.

_ Öyle de amca.Ben nasipse şehirde kalmak istiyorum deyince bir ona bakıp
_ Ne bok var şehirde.?!Birde baytar olacaktıydın. Şehirde keçi koyun mu var? Hani doktor olsan neyse.
_ Öyle deme amca. Modern çiftlikler var.Bir çiftlikte bizim bir köyün malı var. Hem ben kendi muayenemi açmak istiyorum.
_ Kendi muayeneni mi açacaksın? Ulen Osman baytar olacaksın. İnsanlar hayvanlarını sana mı getirecekler?
_ Hikmet amca sen bilmiyorsun. Artık insanlar evlerinde besliyorlar hayvanları. Neredeyse her evde kedi köpek var. Evcil hayvanlar.
_ E ne olacak varsa? Bizim köyde de her evde kedi köpek vardır. Ben daha hiçbir kedi köpek için baytar çağrıldığını duymadım. Baytar gelirse mala gelir.
_ O iş şehirde farklı amca. Evcil hayvanlar şehirde ailenin bir bireyi gibi düşün. Aşısı, ilacı, bakımı, yemi ,traşı daha bir sürü kalem. Varlıklı zengin insanlar. Kendilerinden fazlasını hayvanlara yapıyorlar. Bak sana şöyle söyleyeyim küçük bir köpeğin traşı bin beş yüz,iki bin lira deyince
_ Yok artık Osman. Ben yüz gaymeye traş oluyorum.O neymiş öyle?
_ E amca söyledim sana. Buralara gelsem sabah akşam,gece dünek vermeyecekler. O köy senin bu köy dolaşıp duracağım. Zaten millette zırnık para mı var? Üç kuruşa ağılların ,mandıraların pislikleri içinde ömrüm geçecek deyince çocuktan soğuğu verdim.
_ Ver hele sen şu saç ayağını deyip elinden kaptığım gibi kaynak makinasına gidip kaydattım. Pıtıraklarını aldıktan sonra hemen küvete atıp soğuttum.Hala sıcak duvar kenarındaki bir kartona alem şap dolayıp gencin elindeki poşete attım.
_ Hadi bakalım soğukta oyalanma git sağlıcalıkla dedim. Çocuk muhabbeti birden kesip işini alalecele yapmamı,kovarcasına poşeti eline tutuşturmamın şaşkınlığını yaşıyordu.
_ Borcum ne kadar amca?
_ İstemez.
_ Olur mu hiç amca. Ne kadar?
_ At bir traş parası. Sizin oralarından değil,bizim buralarından olsun deyince çocuğun yüzü şekilden şekile giriyordu.Eminim “bir halt yedim ama ne?”diye kendi kendine sorgular hali vardı.
_ Yüz lira deyince cebinden çıkardığı yüz lirayı uzattı
_ Yere at. Siftah deyip ocağa döndüm. “Elinize sağlık.Hoşçakal” demesine bile arkama dönmeden “ Selametle” deyip babasına bile selam göndermeden sabanın kızarmış ucunu ritimsiz dövmeye başladım. Onun suçu neyse?Örs ile Çekiç sesi vadide yankılanıyordu. Makas ile tuttuğum demir mi yoksa ben mi daha kırgındım artık bilmiyorum.Lakin çekici tüm acımasızlıkla vurduğum sabanın o kızıl parçasının Osman”nın kafası olduğunu biliyordum. Kafasına sıçtığım.Bende şu zemheri soğduğunda şu üç kuruşluk iş için ayazda motorla bu kadar yol gelmeyi göze alan genci birşey belleyip sevmiştim. Lakin zamanenin gençleri işte. Adama bak. Baytar olacak. Bizim yörenin ana geçim kaynağı hayvancılık. Beyzadem bokun sidiğin içinde üç kuruşa çalışır mıymış? Şehirde bir köpek traşına dünya para kazanmış mış.O zaman niye baytar oldun bire pezevenk,girseydin bir berber yanına çırak olarak. Bunca insan arayınca bir baytar bulamasın. Kendi memleketimizin çocuğu... Sen bunca fukaralığın içinde yetiştir,okut baytar yap;küçük bey gitsin şehirde kedi,köpek baksın. Peki buradaki insanlar ne yapsın? Bizim topraklardan kaç tane baytar bitiyor ki? Bitenin de gözü dışarlarda...
Hırslanmıştım. Yarım saatlik işi bitirmek on dakika mı almadı. İçimdeki muhalefet harekete geçti. Yalnız yaşayınca ister istemez karşı tezide kendin öne sürmek zorundasın. Belki de çocuk haklı. Bizim buradaki ağılları,mandıraları düşünürsek hakikatten bokun sidiğin içi.

Karşılık desen köylüde yok ki sana versin. Hele hele bu yörenin insanıysan ne gecen olur ne de gündüzün. Hastalık bu. Her daim ambulans baytar olmak zorundasın. Şehir görmüşsün. Oralarda yaşamışsın. Ben yaşamadım. Bilmem. Lakin o yaşamış. İkisini elbet mukayese yapıyordur. Şehirle bizim buranın şartları hiç mukayese edilebilir mi? Akla kara gibi. Orada zengin insanlar,parfüm kokulu hanımlar... Haliyle çocuk doğru tercih etmiş sayılır. İyi de benim kabul edemediğim geride kalanlara ne olacak? O gidecek,bu gidecek.Herkes kendini mi kurtaracak? Peki kurtaramayanlar ne olacak? İnsan bittiği topraktan nasıl kopabilir? Burada yüzlerce kişiyi merhem olabilecekken şehirde köpek traş etmek neyin nesidir? Ne yapalım biz gidemeyenler ölelim mi? Şu koca sarı şairin dediği gibi “sen yanmazsan ben yanmazsam nasıl çıkar karanlıklar aydınlığa”. Gerci biz onuda ta Moskov lara sürmüşüz diye düşününce kendi kendime yarattığım ikileme güldüm. Memleketim memleketim diyeni rahat vermemişiz memlekettten sürmüşüz. Gitmek isteyene de niye gidiyorsun diye dükkandan kovmaktan beter ediyoruz. Ne paradoks ama...?

Gün boyu içimdeki tez, antitez anlaşılmalıkları ile mücadele ettim durdum. Yalnızlığın en sevmediğim yanı bu. Hani bir takıldın mı? Boku yedin. Farklılık yaratacak bir durum olmayınca kendini o takıldığın durumdan kurtaramıyorsun. Hani bir başkası gelse,farklı bir konu açsa takıldığından kurtulursun. Burada bu ne mümkün? Bir tarafım çocuk gitmekte haklı diyor. Diğer tarafım ise bunu kesinlikle kabul etmiyor. Benim ne taraftan olduğumu belirtmeme gerek yok.

Bak ben gidiyor muyum? Yıllardır kışta karda hergün onca yolu boşuna mı tepiyorum? Üstelik gideceğim yer az öte,yine bu topraklar. Lakin gitmek bana ihanet etmek gibi geliyor. Bunca yaşamışlığı,anıyı,hatıraları nasıl bir kalemde silip atabiliriz? Ben buraya gelip gitmesem belki şimdiye taş üzerinde taş kalmazdı. Mezarlıklara, yollara ot basardı. Bunları görenin içi sızlamaz mı? Kim ne derse desin ben doğrusunu yapıyorum. Gücüm yettiğinde de yapacağım.

Bugün soğuk ya başka gelen giden olmadı. Sabanı bitireli kaç saat olmasına rağmen onlarda gelmediler. Telefonda burada adam gibi çekmiyor. Caminin oraya gidip adamlara telefon açınca soğuk,araba marş almamış,bugün gelemeyeceklermiş. Müşteri her daim haklıdır. Ne diyeceksin? Sonuçta ben sözümü tutup zamanında sabanı yetiştirdim.Alıp almamaları onların bileceği.

Osman”ın bende bıraktığı negatif tortudan kurtulamadım. Minare aklıma geldi. Çocukluğumdan beri minareyi çıkmayı hep sevmişimdir. Kapının anahtarının yerine de biliyorum. Soğukta olsa vakit erken şeytan dedi “çık,çık da seyret alemi”.Minarenin karanlık döne döne merdivenlerinden çıkıyorum. Her bir basamak hayatımın ortalama yarım yılı. Daha önce saydım doksan sekiz basamak var. Bizimkisi Ali okulu cebiri. yoksa bende yaş elli yedi. Ne yapayım yani şimdi on altı basamak daha mı ilave edeyim. Zaten ilk on altı basamak yani sekiz yıl o yaşamın pınarının en başı. Tertemiz,berrak,çöpsüz. Hayata sanki oyun oynamaya gelmişiz. Yer gök oyun sahası. Herşey gülmek ,neşe için bir etken. Zaten o onaltı basamak bu karanlık dar yere pek de yakışmaz. Bizim buralarda elin iş tutması işte o yaşlarda başlar. Bu coğrafyada çocuklar erken büyür.Onlar bu ani büyümeyi istemese de ebeveynler diretir. Yaşamın ağır şartlarının altında o mini minnacık ellerden medet umarlar. Öncelikle getir götürlerle başlar. Her çocuk büyüklerinin elinde her şeye uyan joker, uzaktan kumandadır buralarda. Koyunları,keçileri çevir,çeşmeden su getir,beygirin yerini değiştir,süt kovalarını getir,onu getir bunu götür... Bu getir götürler hiç bitmez. Bizler bunca getir götürün arasında yine bir şekilde oyun kurmasını becerirdik. Artık sorumluluklarla oyunu harmanlamasını öğrenirdik. Yaratıcıydık. Hiç bir şey bulamıyorsak sorumluluklarımızı yerine getirirken işi oyuna çevirmesini bilirdik. Beygirin yerini değiştirmeye giderken mutlaka biner iki çevirirdik. Yaratıcılık bizde gani...

İlk basamaklar neyse de şimdi yaşlanmaya yüz tutmuş dizlerim gibi her çıktığımız basamakta yaşamın acımasız sertliğini artık omuzlarımızda hissetmeye başlarız. Bizim buralarda erken evlendirirler. Şimdilerde yine iyi. Hele eskiden ergenliğe giren çocuk gelin damat adaydır. Şimdi en azından askerliği, varsa okulunun bitmesini bekliyorlar. Ben on yedisinde evlendim. On sekizinde baba oldum. Şimdinin çocukları o zamanın büyükleriydi. Askere uğurlanırken hanım ikinciye gövdeliydi. Yani minarenin daha çeyreğine gelmeden omuzumdaki sorumluluklarımı siz düşünün. Bizler çorak,kurak,engebeli engimi yokuşu bol olan coğrafyanın insanlarıyız. Karasal iklim iliklerimize işlemiş. Şimdi minarenin dik,dar karanlık basamakları gibi. Bizler işte bu benzer yollarda kaderimizi yazılanları yaşamışız. Fazla bir seçeneğimiz olmamış. Yılda üç hasat alınan sulak ovalarda büyümemişiz. Oralarda arpayı buğdayı at üzerinden biçerlerken biz buralarda domalarak çok zaman da çömelerek biçmişiz. Onlar almış bire yüz,biz almışız bire on. E ne yapalım şimdi? Herkes kaderini yaşar. Coğrafyada insanın kaderiymiş.Biz öyle ottan boktan şeylerden şikayet etmezdik. Kaderimize razı,zor talihlilerimizi kolayla çevrimek için olana uyum sağlamaya gayret göstermekten başka bir şey düşünmezdik. Ne zamanki şu akıllı telefon denilen zimbirtı geldi sosyal medya mecralarında yayılmaya başladık;işin şekli değişti. Artık herkesin her şeyden haberi olmaya başladı. Sen gel de tut artık gençleri tutabilirsen.Yolcudur Abbas iple bağlasan durmaz. Gençlerin hayalleri çeşitlendi.Olmazları olur yaparız,bizim neyimiz eksik dediler. Sosyal mecralarda gördüklerinin peşlerine düştüler. Çoğu kırsaldan şehirlere aktılar. Becerenler geldiklerinde yanlarına başkalarını da götürdüler. Beceremeyenler çocuklukta yalnızlığı seçip geri dönmediler.Dönselerdi millet onlara ne derdi?

Ben hiç istemedim. Belki bunu yapmaya cesaretim de yoktu. Oğullarımdan biri,iki kızım gittiler. Düşün bayram olsun da yüzlerini görelim torunlarımızı sevelim diye yollarına bakıyoruz. Allahtan küçük oğlum köyde kaldı. Evlerimiz bitişik, avlu komşusuyuz.. Beraber yer içeriz. Hasretimizi onlarda geçiriyoruz. İki torunum hele adaşım Hikmet benim olmazsa olmazım. Bazen onlar da gidecek fikri ödlerimi patlatıyor.

Minarenin üst kapısına yaklaştığımda yüzüme gelen soğuk içine düştüğüm melenkoliden beni çekip aldı. Hakikaten bugün bir başka soğuk diye düşündüm. Beremi iyice indirip montun yakalarını kaldırıp giysilerimin içinde büzüştüm.Manzara harika. Sanki vadinin kartalıyım ve tüm vadi ayaklarımın altında. Karşı kar tutup beyaza çalmış dağlar alçalan kara kar bulutlarıyla renk cümbüşü yapıyor. Sis ikisinin arasını bulmaya çalışıyor. Aşağıda akan çay,çayla senkronize giden yeni karayolu... Bu tarafa bakınca onlardan pek geri kalmayan bizim eski stabilize yol. İki taraftan vadinin derinlikleri. Hafiften atan kar.” Akşama bu hızlanır bugün pek geç kalmayayım” diye düşündüm.

Minarenin köy tarafına geçince bu soğuk havayı delip geçip mideme oturan bir sıcaklık hissettim. İlk gözüme takılan babamın evi oldu. Dedemden babama gecen çocukluğumuzun geçtiği bizim evimiz. Rüyalarımın ev olarak sembolize edilen ev. Çatısı uçuk,duvarı yıkık, gediği kırık,döküntülerinin üzerlerinde kar toplanmaya başlayan avlu. Orada ne anılarım var. Dedem,ninem,babam,annem. Hepsi sanki” bu soğukta ne arıyorsun orada?” diye bana bağıraraklar mış gibi bir suçluluk psikolojisine kapılı verdim. Canlarım benim. Keşke onlar bağırsalar hatta yanlarına gidince berenin içinde bile buza çalan kulaklarımdan çekseler. Geçmiş yaşanmışlıklar içimi kora çevirdi.Köy meydanı,komşularımız,bakkalımız artık her yer harabe. Antik kentten bir farkı yok. Mezarlığın taşları bilem yamuk yumuk olmuş. Tam aşağıya tepenin en ucuna doğru bakınca yüzümde istemsizce bir tebessüm belirdi. Çatısız evin önündeki çitlerle çevrili yan yana konmuş bitişik iki mezardı beni gülümseten. Salim dayı. Salim Köylü. Herkes gittikten sonra benimle beraber köyde kalan tek yarenim Salim dayı. Salim dayının hikayesi daha bir başka. Canım benim ne vefalı bir insandı...

Salim dayı ile Şefika yenge birbirlerini çok seven iki kumru kuşuydu. Yıllarca her türlü zorluğu beraberce göğüslemişler köyde gıpta ile bakılan iki aşık çifttiler. Üç çocuk yetiştirmişler,hayata pozitif bakan en olmayacak şeyden bile olumlama yapabilenlerdendiler. Polyannacılık onlara yakıştığı kadar kimseye yakışmaz. Üç çocuk büyütüp evlendirip torunlarını gördüler. Yaşam şartlarımızın yoktu birbirinden farkı ama en mutlu olanlar hep onlardı. Bazen bu durumlarından dolayı tepki bile alırlardı. Neyse uzatmayayım: Şefika yengenin göğsünde bir kitle beliriyor. Büyük oğluyla beraber doktora gidiyorlar. Doktor endişe edilecek bir durum yok diye garipçileri geri gönderiyor. İki yıl geçmiyor ki Şefika yengede ağrılar acılar artıyor. Bizimkiler tekrardan doktora gidince o zaman durumun vehameti anlaşılıyor. Meğerse Şefika yenge kansermiş. Kadın hastalığı,göğüs kanseri. İşin kötüsü iş işten geçmiş kanser tüm vücuda yayılmış. Bir dizi ameliyat olsada eşik çoktan geçilmiş. Bir süre hastanelerde kalsalarda kaçınılmaz son gelmiş çatmış. Hele Şefika yenge hastane odasında son nefesine vereceği gün Salim dayıyı yatakta yanına çağırılmış helallik istemiş. “Ben senden razıyım,Allah'ta razı olsun” demiş. Salim dayıdan bu unutulmaz anı yüzlerce kez dinlemişimdir. Salim dayı konuşurken kelimeleri ağzında geveler,sesi az bir tizle karışık anlaşılmazdı. Hem ağlar hem bu olayı anlatırdı. Zaten o gece Şefika yenge emaneti teslim etmiş.

Cenaze köye geldiğinde Salim dayı Şefika yengeyi köyün mezarlığına gömdürmedi. Nuh dedi peygamber demedi. Köyde o zaman ne olay olmuştu. Kimse onu ikna edemedi. Evinin avlusuna tepenin en ucuna Şefika yengeyi defnetti. Etrafına kendi elleriyle çitledi. Hergün Şefika yengenin yanındaydı. Köy taşındı.O “ben hayatta gitmem” dedi. “Yaşlısın” dediler.

“Tek başına nasıl yaşarsın” dediler. Ne demediler ki? Kendileri söyledi,kendileri dinledi. Salim dayı değil dinlemek nazari dikkate bile almadı. Bir kulağından girip diğer kulağından çıktı. Dört yıl daha yaşadı. Bana yaren oldu. Beraber güldük beraber ağladık. Çokça o benim dükkana geldi. Bazen de ben ona gittim. Salim dayı alem adamdı. Herşeyini severdim de bir ölmeden yaptırdığı mezarlığını alışamamıştım. Odunluğunda eksiksiz olarak yaptırmış olduğu mermer mezarlığı bana çok tuhaf gelirdi. Hem mermerler öyle parça parça değil kurulmuş şekildeydi. Herşeyin planlamasını kendisi yapmış,sekiz lale figürlü mermerleri harçsız kurdurmuş,mezar taşına da baş ucuna koydurmuştu. Mezar taşında iki lale figürünün arasında arapça bir dua,altındada punto harflerle “İsmail oğlu,Salim Köylü,ruhuna fatiha,D 1940 “yazıyordu. Ölümün yaşayana ne kadar yakın olduğunu bilsem de odun deposunda harçsız kurulmuş içi boş mezarı görmek,hele hele içine girecek olan sahibiyile hoş sohbet etmek bana garip geliyordu. Ne zaman buna dile getirsem o bana “herşeye hazırlıklı olmak lazım gelir” derdi. “Korkmuyorum” desemde o güler;”hem niye korkuyorsun o gün benim düğün günüm ,Şefika ma kavuşacağım”derdi. Bana vasi tayin etmişti. O gün geldiğinde kefen bohçasının nerede olduğunu,kazanı nasıl kurmam gerektiğini,mezarın yerinden tutuver de nelere dikkat etmem gerektiğini yüzbin kere güle güle söylerdi. Bazen sıkılırdım. Öldükten sonra ne farkederek yaksan ne olur köpeklerle atsan ne olur tarzı felsefelere girerdim. Ciddileşir “Şefika”m” derdi başka bir şey demezdi. O zaman anlardım ki Şefika yenge bizim için ölüydü Salim dayı için her zamankinden daha canlıydı. Salim dayı herşeyiyle hazırды. Kendi yapacaklarını çok önceden yapıp hazırlamış,sonrasını da vekil olarak beni bulmuştu. Şimdi minarenin tepesinden bakınca benden ne istediye fazlasıyla yapmıştım. Eski dostuma vermiş olduğum sözleri yerine getirmiş olmanın huzurunu içimde duyabiliyordum. Köydedi en güzel hatta tek çit orada koyun koyuna yatan iki mezarın çitiydi. İp gibi muntazam gözüküyordu. Mezarların başına diktiğim iki çam fidanı bir adam boyu yükselmişti. Huzur içinde yatın deyip ruhlarına fatiha okudum.

Köylüler ha yalnızca bizim değil çevre köylüler dahi bizim için demediklerini bırakmamışlar dır.Böyle bir virane terkedilmişliğin ortasında kalmakta ısrar etmek onlar için çılgınca hatta

aptalcaydı. Hatta kaçık olduğumuzu bile diyenler çıkmış. Tabi bu onların düşünceleridir. Bazen bazı şeyleri yapmak için ,ısrarcı olmak az bir kaçık olmakta gerekiyor. Biz de onlar için Salim dayıyla konuşurduk. Bizim neyiz eksik? Vardığımız sonuç şuydu;Kaçak olmaktansa kaçık olmak çok daha iyidir.

Dondum. Dondum. Aşağısı bu kadar soğukken minarenin tepesi insanı donduruyor. İçimden bir ezan okumak geldi ki sormayın.Saatime baktım ikindi geçmiş akşam ezanına daha çok var. Yokluğun ortasındayım.Okusam.Kimse duymaz diye düşündüm. Lakin olmaz. Yakışık almaz. İçimden de bir köpürtü geliyor ki sormayın. Açtım ellerimi “çokluğun ortasında yok olmaktansa yokluğun ortasında var olmak,kaçak olmaktansa kaçık olmak”diye bağırdım. Akşamın ayazı kollarımı kaldırıncı büzüşen montumun açıklığından boynumdan içeri bocalanınca “hastir” deyip minarenin karanlık dehlizine daldım.

SON